

«Enpresek frogatu dute euskaraz egin daitekeela»

Ainhoa Elices (Donostia, 1972) Emun kooperatibako marketin arduraduna da. Lan mundua euskalduntzea helburu zuen enpresak gero eta zerbitzu abaniko zabalagoa du. Gizartearen behar berriei erantzun nahi die.

| ONINTZA IRURETA AZKUNE |

Argazkiak: Dani Blanco

Lan mundua euskalduntzeko kooperatibari izen berria gehitu diozue: Euskara eta berrikuntza soziala. Zergatik halako aldaketa?

Emunen sorreratik, gure misioa lan mundua euskalduntzea izan da, eta hortik abiatuta, gizarteko hainbat alor euskalduntzeko lanetan ere bagabiltza. Beti gizartera begirako lanetan jardun dugu. Enpresekin, udalekin, foru aldundiekin, Eusko Jaurlaritzarekin eta bestelako administrazioekin egiten dugu lan. Oro har, langileekin eta herritarrekin egiten dugu lan eta konturatu ginen haiekin euskararen normalizazioan lana egiterakoan hainbat gai gurutatu egiten zirela. Adibidez, udal batekin ari ginela, pentsatu behar genuen nola erakarri euskarara jatorri desberdinetako jendea, aztertu behar genuen herri horretako kultur eskaintza nolakoa zen...

Behar berriei erantzun berriak.

Ase beharreko eskakizunak sumatu ditugu. Gaur egun Emun ez da euskara normalizatzeko erakundea bakarrik, gizarte hobeagoa lortzeko bestelako zerbitzuak ere eskaintzen ditu. Horien guztien txapela berrikuntza soziala da eta horren banean dira kultura, aniztasuna eta parte-hartzea. Euskara eta euskal kultura guztiaren ardatza dira, eta elkarbizitzarako elementu kohesio-natzaile gisa ulertzen ditugu.

Kultur zerbitzuak eskaintzen dituzue-la diozunean zer esan nahi duzu?

“Uste dugu badagoela beharra aztertzeke zein motatako kultura jasotzen duten herritarrek”.

Kultura norberaren eta gizartearen nortasunaren elementu garrantzitsua da. Zein kultura arnasten duzun nortasuna era batekoa edo bestekoa izango da. Adibidez, kultur programatzaileek zer aukeratzen duten (filmak, musika...) herritarrek halako edo bestelako kultura izateko aukera gehiago dago. Kultur programazioak, azken finean, kultura orokorren isla dira eta horri arreta jarri behar zaiolakoan gaude. Uste dugu badagoela beharra aztertzeke zein motatako kultura jaso-

tzen duten herritarrek. Gure kultura sendo edukitzeko hausnarketa egin behar dugu.

Gehiegi hausnartu eta aztertu gabe-ko programazioak egiten al dira?

Inertziak jokatzen da askotan, hausnarketarik gabe. Ez naiz ari udaleko kultur teknikariak egin beharreko hausnarketaz, baizik eta udalerriko administrazio ordezkariak, kultura eragileak, programatzaileak eta herritarrek egin beharrekoaz.

Aniztasuna da zuen beste zerbitzu lerroa.

Ezin dugu pentsatu gizartean euskara, gaztelania eta frantsesa bakarrik ditugunik. Oso kultura eta jatorri desberdinetako jendea gaude. Elkarren arteko kulturekiko zubiak eraiki beharko genituzke baina bizikidetzarako eredu propioa eraiki beharko genuke eta eredu horretan euskarak eta euskal kulturak ardatz izan beharko lukete. Aniztasuna kontzienteki kudeatu beharko luke administrazioak, eta ez bide paraleloetan, bertako jatorrikoak ate honetatik eta beste jatorrietakoak beste ate horretatik.

Txapel azpian gorde duzuen beste burua parte-hartzea da.

Gure lan metodologian barneratuta dago parte-hartzea. Enpresetako langileekin, herritarrekin, horrela egiten dugu lan. Mota askotako beharrak ezagutu ditugu, hala nola, gazte lokalen eta bizilagunen arteko gatazkak kudeatzea, kultur egitasmo bat bideratzea, udalerriko aurrekontuak egitea, euskara biziberrietzeko urratsak ematea...

Bezeroak desberdinak al dira orain?

Bezeroa aldatu baino bezero beraren behar berriei erantzuten ari gara.

Adibidez, Gipuzkoako Foru Aldundian, Euskara Zerbitzuaz gain, aniztasun eta kultura alorretan ari gara orain lanean. Udalei berriz, hizkuntza zerbitzuez gain, orain kultura, aniztasuna eta parte-hartze zerbitzuak eskaintzen dizkiegu. Zerbitzuok ez ditugu modu isolatuan eskaintzen. Behar orokorrak zeintzuk diren identifikatu eta sailen artean transbertsalki lantzen ditugu.

Esan dezakegu Emunen zerbitzu berriek gaina hartu diotela lan mundua euskalduntzearen misioari?

Ez. Urteak beharko dira lan munduak daukan pisua besteek hartzeko. Lan munduan eta gizartean euskarak bere lekua izatea gure motorra da, gure bihotza.

Marka berria aurkezteko Fagor eta Irizar bezeroak gonbidatu zenituzten.

Fagorrekin Emunen sorreratik gabiltza lanean, gure kontseilu errektoreko bazkidea da. Proiektu asko ditugu Fagorrekin. Bestalde, gure gestio ereduaren eta filosofia- ren zati handi bat Fagor eta kooperatiba mundutik dator. Urte askotako ibilbidea ere irudikatu nahi genuen, enpresa erreferentziala da. Irizarrekin berriz, duela urte gutxi hasi ginen lanean, baina harremana oso estua eta oparoa izaten ari da.

Erakutsi nahi genuen bidea ez duela Emunek bakarrik egiten, bezeroak dira erdigunea. Enpresa horiek badute zeresana gizartean, badute prestigioa euskal gizartean. Euskara normalizatzeko plangintzek zein onura dituzten haien ahotik entzun nahi genuen, zergatik egin duten hainbeste urtetan eta zergatik jarraituko duten.

1997an hasi zineten lan mundua euskalduntzen. Zein da egoera gaur egun?

Ezin daiteke esan zerotik abiatu ginela eta orain %70ean gaudela. Enpresa motak daude, langile motak ere bai, kokapen diferenteko enpresak. Baditugu Gasteizen bezeroak, baina baita Lea-Artibain ere. Eskualde bien arteko ezberdintasun soziolinguistikoa nabarmena da eta Emunentzat, enpresa horietan eragiteko modua ere bai, noski.

Balorazio orokorra egitekotan esango nuke euskara planak abian jarri zirenean lan mundua euskalduntzearen alorra azkeneko bagoian zegoela, edo oraindik bagoira igotzeko. Gaur egun ez dago azkeneko bagoian. Botila, gutxienez, erdiraino beteta ikusten dugu. Labur esateko honelako ibilbidea izan du: hasierako esana zen “euskaraz zerbait egotea ederki legoke”, gero poliki-poliki lortu dugu euskaraz ere egotea, eta orain ondokoa esan ohi dugu, “euskaraz behintzat badago”.

Enpresek lortu al dute prestigioa eta erreferentzialtasuna?

Egiten dira gauzak, baina askoz gehiago sozializatu behar dugu, gizartea gehiago sentsibilizatu behar dugu. Enpresek frogatu dute euskaraz egin daitekeela. Adibideak egon badaude eta horiek baliatu behar dira.

Urte hauetako zein lorpen azpimarratuko zenituzke?

Lau ardatz hartzen ditugu kontuan: motibazioa, ezagutza, erabileria eta erakundetzea. Motibazioari dagokionez, hasieran ekintza solteak egiten ziren eta gaur egun prozesu bezala ulertzen da. Ezagutzari buruz ari bagara enpresa askotan lanpostu bakoitzerako hizkuntza eskakizunak finkatu dira langileak kontratatzeke edo barne promoziorako, eta norberak lortu beharreko mailaren arabera euskara eskolak eta bestelako baliabideak jarri dira. Duela urte batzuk pentsaezina zen. Ahozkoan, idatzizkoan, webguneetan, zuzendari-

tza mailako bileretan ere euskara erabiltzen da. Gaur egun normala iruditzen zaigu, baina oraindik leku askotan erdaraz ari dira. Bestalde, hainbat enpresa eta erakunde hasiak dira haien hornitzaileei zerbitzua euskaraz eskatzen. Hornitzaileek moldatu beharra daukate. Nik baino exijitzen ez badut ez dauka agian indarririk, baina horrek eta horrek zerbitzua euskaraz eskatuta, igoal hasi behar dute zerbitu pentsatzen. Erakundetzeari dagokionez, euskara enpresan ohiko dinamikan sartu da, elementu estrategiko bezala lantzen da.

Borondatez egiten dira euskara planak.

Ez dago legerik enpresetako euskara erabilera arautzen duenik. Mugimendu batzuk egon dira, baina ez dago araututa derrigor hau eta hori egin behar dela. Borondatezkoak diren gauzekin urratsak ematen dira, kontsentsu bidez egiten ditugu, baina derriortuta balego gauzak azkarrago lortuko lirarteke. Dena den, aitortu beharra dago, enpresa eta langile

“Enpresa askotan lanpostu bakoitzerako hizkuntza eskakizunak finkatu dira. Duela urte batzuk pentsaezina zen”

askoren borondateak mugarik ez duela.

Borondatea epeldu al da?

Krisia hasi zenetik, nahiz eta gaizki egon, enpresa dezentek eutsi diote euskara planari. Egin dituzten murrizketak eta egokitzapenak egoera ekonomikoagatik izan dira eta ez erabaki dutelako hemendik aurrera hizkuntza irizpideak ez aplikatzea. Euskara planen atzean diru-laguntzak ere badaude. Murrizketek kontrako efektua daukate: enpresa egoera ekonomiko kaskarrean badago eta gainera laguntzarik ez badauka... Administrazioak kontuz ibili behar du eta kontuan hartu

behar du lan mundua ere estrategikoa dela.

Dena dela, garai batean, euskara planak sortu zirenean, baziren pertsona batzuk oso motibatuak, oso eragileak. Orain ere badira hasieran zeudenak, baina berriz ere berrindartu egin behar dira. Bestetik, eskolatik eta unibertsitatetik datozenak badakite euskara, eta aldiz, erabilera ez daukate parekoa. Haiengan ere eragin behar da. Era berean enpresek erakutsi behar diete euskaraz lan egin behar dutela eta egin dezaketela. Beraz, enpresak ere indartu behar ditugu hori eskatzeko.

Belaunaldi berrietan sentsibilizazioak behera egin al du bada?

Sentsibilizazio baxuarekin dator jendea, gizarteari begiratu besterik ez dago. Lan mundua ez da kaiola. Hasieran beste egoera bat sortu zen, oso motibatuta zeuden. Gaur egun, nahiz eta euskaldunak izan, ez daude horren motibatuta. ■

EGIZU HARPIDETZA EGIOZU HARPIDETZA

Hego Euskal Herrian 145 € / Ipar Euskal Herrian 176 €

Izen-abizenak

Helbidea

Posta kodea Herria

Herrialdea

N.A./I.F.K.

Telefonia

e-posta

Kontu zenbakia (20 digitu)

Ikasle bazara (unibertsitate / euskaltegi) edo
Gazte Txartela baduzu %25eko deskontua harpidetzan.

943 37 15 45 • harpidetza@argia.com

Jaso lekuan
kobratu
SELORIK EZ

argia

1-FD POSTA KUTXA
20160 LASARTE-ORIA
(GIPUZKOA)

TOLESTU

ERANTZUN KOMERTZIALA
Baimen zkoa. 17352
(B.O.C. 22/99-06-02koa)

TOLESTU

TOLESTU

TOLESTU